

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder: wethouder M.B. Foekema

Inleiding

Het weerstandsvermogen van een gemeente is het vermogen om financiële risico's op te kunnen vangen. Voor een beoordeling van het weerstandsvermogen zijn twee elementen van belang:

- De beschikbare weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken die onverwachts en substantieel zijn;
- De risico's die de gemeente loopt, de kans dat deze risico's zich voordoen en het mogelijke schadebedrag.

Beide worden in de deze paragraaf uitgewerkt en dit wordt twee keer per jaar, bij het opstellen van de begroting en jaarrekening, geactualiseerd. In de paragraaf zijn ook de kengetallen opgenomen die op grond van het gewijzigde BBV voorgeschreven zijn. Doel van deze kengetallen is eenvoudig inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Weerstandscapaciteit

We onderscheiden incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit:

Het (incidentele) vermogen om calamiteiten eenmalig op te kunnen vangen zonder dat deze invloed heeft op de voortzetting van taken. Het valt samen met ontwikkeling van de algemene reserve en de reserve decentralisaties. Beide reserves hebben als doel risico's op te vangen. Onderstaand een overzicht van de verwachte ontwikkeling van deze reserves:

Incidentele weerstandscapaciteit (in €)	Boekjaar 2018	Boekjaar 2019
<i>Algemene reserve</i>		
Saldo per begin van het betreffende boekjaar	15.896.000	12.361.000
Geraamde mutaties via de reguliere exploitaties	-2.135.000	-58.000
Geraamde mutaties via de balans / resultaatbestemming	-1.400.000	-953.000
Saldo per einde van het betreffende boekjaar	12.361.000	11.350.000
<i>Reserve decentralisaties</i>		
Saldo per begin van het betreffende boekjaar	1.880.000	1.658.000
Geraamde mutaties via de reguliere exploitaties	-553.000	73.000
Geraamde mutaties via de balans / resultaatbestemming	331.000	
Saldo per einde van het betreffende boekjaar	1.658.000	1.731.000
Totaal incidentele weerstandscapaciteit per eind boekjaar	14.019.000	13.081.000

De gemeente heeft ook nog 'stille' reserves, in de vorm van vastgoed, gronden en aandelen. Deze zijn niet meegenomen in de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit. Het vastgoed en de gronden zijn over het algemeen in gebruik of verhuurd en kunnen niet zonder meer worden ingezet in het geval zich risico's voordoen en de gemeente het geld nodig heeft.

De structurele weerstandscapaciteit:

Dit zijn de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Dit is de (potentiële) financiële ruimte voor de gemeente. Zo is een stelpost onvoorzien in de begroting opgenomen. Tot slot kan (in theorie) gebruik gemaakt worden van de onbenutte belastingcapaciteit. Dit is de ruimte die tussen de maximaal toegestane tarieven voor de onroerendezaakbelasting en de huidige gehanteerde tarieven. Deze posten zijn niet meegenomen bij de berekening van de factor weerstandsvermogen verderop in deze paragraaf.

Structurele weerstandscapaciteit (in €)	
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	1.592.000
Stelpost onvoorzien	85.000
Totaal	1.677.000

Risico's

De risico's zijn geactualiseerd om een goede actuele inschatting te kunnen maken van de benodigde weerstandscapaciteit. In deze paragraaf wordt kort toegelicht wat het risico inhoudt. De risico's die relevant zijn voor de paragraaf weerstandsvermogen moeten een financiële omvang hebben van € 100.000 of hoger.

De gemeente IJsselstein hanteert de volgende criteria voor een risico:

- Er moet sprake zijn van oorzaak en gevolg;
- De kans of een gebeurtenis zich voordoet en de mate waarin het gevolg zich voordoet zijn onzeker;
- Er moet sprake zijn van enige mate van voorkennis;
- Het risico moet een bedreiging / belemmering vormen voor het bereiken van de beleidsdoelstellingen;
- Het risico moet financieel kwantificeerbaar zijn.

Benodigde weerstandscapaciteit

Hierna zijn de risico's per programma weergegeven en toegelicht.

Risico	Beheersmaatregelen	Verwachting voor 2019	Kans	Bruto bedrag	Netto (kans x bruto)
			in %	in €	in €
Programma Bestuur en organisatie					
Niet melden data-lek/verwerken bijzondere persoonsgegevens Organisaties zijn verplicht om een data-lek te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Indien bedrijven de meldplicht niet nakomen kan de AP aan organisaties een boete opleggen. In de wet staat dat een boete pas wordt opgelegd, nadat de AP een bindende aanwijzing heeft gegeven. Uitzondering daarop is als de overtreding opzettelijk is gepleegd of het gevolg is van ernstige nalatbaarheid.	Het is onmogelijk om maatregelen te nemen die een data-lek volledig zullen voorkomen. Maar de AP legt alleen een boete op als aantoonbaar is dat er niet voldoende maatregelen zijn genomen om een data-lek te voorkomen. De gemeente is gestart met het implementeren van de normen uit de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Onafhankelijke audit heeft aangetoond dat de gemeente met het implementeren van deze maatregelen voldoet aan de beveiligingseisen die de overheid stelt.	Verdere implementatie van de BIG zal de gemeente verder in control laten komen op het onderwerp informatiebeveiliging. Ook wordt er een (verplichte) Functionaris Gegevensbescherming aangesteld die als contactpersoon dient bij het melden van datalekken van de AP.	20	500.000	100.000
Programma Wonen en ruimte					
Leningen aan Provides Ter financiering van grote woningbouwprojecten heeft de gemeente in het verleden diverse leningen verstrekt aan Provides. Voor de geldleningen zijn geen hypothecaire zekerheden verlangd door de gemeente.	Door het contract dat is gesloten met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) kan Provides zelfstandig leningen aantrekken onder waarborging van het WSW. De gemeente verstrekt daarom geen nieuwe leningen meer aan Provides	Het WSW beoordeelt jaarlijks de financiële positie van Provides. Hierin geeft het WSW aan of Provides voldoet aan de eisen van kredietwaardigheid conform het reglement van deelneming Waarborgfonds. We verwachten hier geen problemen.	2	16.700.000	334.000

Risico	Beheersmaatregelen	Verwachting voor 2019	Kans	Bruto bedrag	Netto (kans x bruto)
			<i>in %</i>	<i>in €</i>	<i>in €</i>
Grondexploitaties De risico's op grondexploitaties worden voor een belangrijk deel bepaald door de marktontwikkelingen. De volgende risico's kunnen worden genoemd: <ul style="list-style-type: none"> - niet halen van verwachte opleveringsdatum; - niet tijdig uitgeven of verwerven van grond; - sterkere kostenstijgingen dan voorzien in de bouw; - hogere saneringskosten van grondpercelen; - waardedaling gronden; - een niet actuele grondexploitatie. 	De gemeente heeft als beleid om zelf geen actief grondbeleid meer te voeren. Projecten die in het verleden zijn gestart, worden afgemaakt. Jaarlijks worden grondexploitaties geactualiseerd en wordt de actuele stand van zaken in kaart gebracht.	Voor de berekening van het risicobedrag wordt conform de nota grondebeleid uitgegaan van 10% van het geïnvesteerd vermogen en 10% van de nog te maken kosten. Het risicobedrag is afgelopen jaren afgenomen, omdat grondexploitaties in een eindfase komen.	10	1.960.000	196.000
Niet in exploitatiegenomen gronden Voor gronden waar nog geen grondexploitatie is geopend is een risico dat wanneer dat niet tijdig gebeurt de boekwaarde van de gronden moet worden afgewaardeerd naar de lagere marktwaarde als dat van toepassing is.	Bij de jaarlijkse actualisatie van grondexploitaties worden ook deze grondpositie en ontwikkelingen gemonitord en beoordeeld.	De gemeente loopt op dit gebied alleen risico op de boekwaarde van gronden in de A2-zone in er uiterlijk eind 2019 geen grondexploitatie is gestart. De laagst denkbare waarde is de prijs van landbouwgrond. Het verschil tussen de huidige boekwaarde en de landbouwwaarde is als risicobedrag gehanteerd.	25	2.400.000	600.000
Huisvesting statushouders (nieuw risico) Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van statushouders. Elk halfjaar krijgen gemeenten door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten statushouders. De halfjaarlijkse taakstelling tot het huisvesten van statushouders wordt door	<ul style="list-style-type: none"> - In de prestatieafspraken 2018 is opgenomen dat Provides 10% van haar vrijkomende woningen inzet voor het huisvesten van statushouders; - Statushouders uitruilen met andere gemeenten; 	De taakstelling voor de 1e helft 2018 is 26, voor de 2e helft 2018 bedraagt 22. In 2018 moeten we inclusief de achterstand van voorgaande jaren nog 28 statushouders huisvesten. De verwachting is dat we niet alle 28 statushouders dit jaar kunnen	20	700.000	140.000

Risico	Beheersmaatregelen	Verwachting voor 2019	Kans	Bruto bedrag	Netto (kans x bruto)
			<i>in %</i>	<i>in €</i>	<i>in €</i>
<p>het Ministerie van Veiligheid en Justitie aan gemeenten opgelegd. Gedeputeerde Staten van de Provincie houden toezicht op de realisatie van de huisvesting door de gemeente. Indien een gemeente in gebreke blijft om de taakstelling binnen de gestelde termijn te realiseren, dan is GS wettelijk verplicht om, in het uiterste geval, in de plaats te treden ten laste van de gemeente. Dat houdt in dat de provincie alle noodzakelijke maatregelen neemt op kosten van de gemeente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grotere gezinnen huisvesten. Het aanbod beschikbare woningen betreft voornamelijk grotere appartementen, waardoor een betere match is te maken met grotere huishoudens. Het voordeel is hiermee meer mensen in minder woningen kunnen worden gehuisvest en er meer woningen beschikbaar zijn voor overige woningzoekenden; - Nauwer contact met Provides en COA om maatwerk toe te passen; - Vanuit de U16 is een onderzoek gestart naar de verbetering van de regionale matching van statushouders. De provincie Utrecht en gemeente Utrecht onderzoeken samen met gemeenten of en hoe er een betere bovenlokale matching mogelijk is bij de huisvesting van statushouders en beschikbare woningen om uiteindelijk ieders (gemeentelijke) taakstelling sneller te halen. 	<p>huisvesten. Reden is dat er op dit moment nauwelijks mutaties op de woningmarkt zijn.</p> <p>Op dit moment staat de gemeente IJsselstein op trede 3 van de interventieladder van de provincie. Dit houdt actief toezicht in: afspraken over acties, termijnen en vervolg (afspraken met de gemeente maken met het doel alsnog de taak naar behoren uit te voeren).</p> <p>Binnenkort gaat de provincie de taakstelling van de 1e helft van 2018 beoordelen. De verwachting is dat we dan vanwege de achterstand op trede 3 (= actief toezicht) blijven en dat er op bestuurlijk niveau afspraken worden gemaakt over verbeteracties en termijnen om de taak alsnog naar behoren uit te voeren. De voortgang van de verbeteringen wordt gedurende een vooraf bepaalde periode actief gemonitord via gesprekken.</p>			

Risico	Beheersmaatregelen	Verwachting voor 2019	Kans	Bruto bedrag	Netto (kans x bruto)
			in %	in €	in €
Programma Inkomen, jeugd en Wmo					
Participatiewet uitkering (PW) Dit zijn uitkering conform een "open-einderegeling", waardoor het risico aanwezig is dat de lasten van de gemeente hoger zijn dan de ontvangen uitkering van het rijk hiervoor.	Beheersing vindt plaats binnen de gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL).	Tendens is dat het uitkering langzaam daalt. De rijksbijdrage wordt ook bijgesteld aan de ontwikkeling. Risico is dat de lokale ontwikkeling hier van afwijkt. Het risicobedrag is gebaseerd op het totaal aan uitkering PW.	5	6.800.000	340.000
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) excl. decentralisatie De Wmo is een open-einde-regeling. Dat houdt in dat eventuele overschrijdingen op deze taken voor risico van de gemeente is. Het gaat hierbij met name om huishoudelijke hulp, woon- en vervoersvoorzieningen.	Voorwaarden voor ondersteuning kunnen binnen de grenzen van de wet worden bijgesteld, waardoor de kosten beheersbaar blijven. Op dit moment is daar geen aanleiding toe.	De aantallen verstrekking lopen langzaam op als gevolg van de vergrijzing. Dit wordt deels gecompenseerd door hogere eigen bijdrage en deels via de algemene uitkering. Risico is dat de lokale ontwikkeling afwijkt van de landelijke ontwikkeling.	5	2.100.000	105.000
Taken sociaal domein Als gevolg van de bezuinigingen van het Rijk op de taken die per 2015 door de gemeenten worden uitgevoerd, loopt de gemeente risico's dan de kosten voor de zorg hoger zijn dan de middelen die via de algemene uitkering hiervoor beschikbaar worden gesteld.	Voornaamste risico's betreffen de in verhouding dure zorgtrajecten. Voordat doorverwijzing naar dure trajecten plaatsvindt wordt zo veel mogelijk opgevangen binnen zorg via de lokale teams	Bij het bepalen van het risico ten aanzien van de decentralisaties is uitgegaan van een risico van 5% van het totaal bedrag van de integratie-uitkering sociaal domein (algemene uitkering).	5	13.400.000	670.000

Risico	Beheersmaatregelen	Verwachting voor 2019	Kans	Bruto bedrag	Netto (kans x bruto)	
			in %	in €	in €	
Diverse programma's						
Verstreken van gemeentegaranties De gemeente heeft in het verleden gemeentegaranties verstrekt vanuit zijn publieke functie. Zie de regels hieronder voor de bedragen en risico's per beleidsveld.	In de financiële verordening is aangegeven dat: - Alleen garanties verstrekt kunnen worden indien er geen waarborgfonds bestaat voor het betreffende beleidsterrein; - Indien de aanvrager beschikt over eigen accommodatie wordt er altijd het recht van 1e hypotheek verlangd; - Waar mogelijk worden de oude gemeentegaranties afgebouwd. - De lening is aangetrokken ter financiering van een investering die past in het gem. beleid.	Voor zorginstelling is vanwege algemene ontwikkelingen in die sector een hoger risicopercentage gehanteerd. Ontwikkeling bij de zorginstellingen worden gemonitord en bij één zorginstelling is hierover periodiek overleg.				
			Volkshuisvesting (Provides)	2	59.250.000	1.185.000
			Sport	10	560.000	56.000
			Kunst en cultuur	10	80.000	8.000
			Welzijn (zorginstellingen)	15	17.280.000	2.592.000
Diverse verstrekte leningen Uit hoofde van de publieke taak heeft de gemeente de afgelopen jaren leningen verstrekt. Een groot deel van het openstaande bedrag heeft betrekking op een lening verstrekt aan het Cals College en een achtergestelde lening aan Vitens. Het risico van deze leningen is dat de vereniging of stichting die de lening heeft ontvangen niet aan zijn verplichting (aflossing en rente) kan voldoen.	Het beleid is erop gericht de bestaande leningenportefeuille af te bouwen en geen nieuwe leningen te verstrekken.	Er zijn tot nu toe geen signalen ontvangen dat er problemen zijn bij de publieke instellingen waaraan leningen zijn verstrekt. Ook voor 2019 verwachten wij geen problemen.	10	570.000	57.000	

Risico	Beheersmaatregelen	Verwachting voor 2019	Kans	Bruto bedrag	Netto (kans x bruto)
			in %	in €	in €
Verbonden partijen De gemeente kan worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen. Door deelname verplicht de gemeente zich namelijk om bij te dragen in eventuele nadelige saldi. In de paragraaf verbonden partijen wordt per verbonden partij ingegaan op de stand van zaken.	Het beheersen van de risico's van samenwerkingsverbanden is een aandachtspunt van de organisatie. De gemeente werkt op dit gebied steeds meer samen met andere gemeenten, waarmee het beheersen van de risico's versterkt wordt. Daarnaast brengen we de risico's zo goed mogelijk in beeld door de verbonden partijen scherp te monitoren via het accounthouderschap.	Het risicobedrag is gebaseerd op bijdragen aan de bestaande verbonden partijen. Per verbonden partij is een risicobedrag bepaald. In de tabel hierna is hiervan een specificatie opgenomen.	Per GR een ander %, zie tabel hierna	30.750.000	1.920.000
Ontvlechting UW en schuldvraag Er is een risico dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld door gemeente Montfoort voor schade in verband met het besluit tot opheffen van UW Samenwerking.	De gemeente wordt juridisch ondersteund op dit dossier. Daarnaast is er een kernteam waarin zaken ten aanzien van de ontvlechting worden besproken.	Verwachting is dat dit risico niet tot financiële schade voor de gemeente leidt, aangezien ook nog afspraken gemaakt worden over de verdeelsleutel vanaf 2018 en op dit gebied een bijdrage wordt verwacht.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal (= benodigde weerstandscapaciteit)					8.303.000

Toelichting

De benodigde weerstandscapaciteit is afgenomen ten opzichte van de jaarrekening 2017. Daar is deze berekend op € 10,6 miljoen. Deze berekening komt dus € 2,3 miljoen lager uit. Dit komt vooral door het risico op kosten in verband met de ontvlechting als gevolg van het besluit tot opheffen van gemeenschappelijke regeling UW Samenwerking. Hiervoor is in 2018 budget beschikbaar gesteld, waardoor dit geen risico meer vormt voor 2019.

Risico's m.b.t. verbonden partijen

Voor de bepaling van het risico dat de gemeente loopt naar aanleiding van het deelnemen aan diverse verbonden partijen wordt per gemeenschappelijke regeling een inschatting gemaakt van het risicobedrag en grootte van het risico in procenten. Hieronder tref u de berekening van dit bedrag aan. Het totaal is betrokken bij de inventarisatie van risico's in de tabel hierboven:

Verbonden partij	totale bijdrage in 2019	Correctie i.v.m. afzonderlijke geldstromen	Bijdrage t.b.v. risico- berekening in 2019 in €	Risico in %	Risicobedrag in €
Afvalverwijdering Utrecht (AVU) *)	-	-	-	0%	-
Reininging Midden Nederland (RMN) *)	6.230.000	-	6.230.000	5%	311.500
Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU)	1.130.000	-	1.130.000	5%	56.500
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	140.000	-	140.000	5%	7.000
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	1.600.000	-	1.600.000	5%	80.000
WSW nieuwe situatie, voorheen PAUW bedrijven	2.420.000	2.160.000	260.000	10%	26.000
Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)	130.000	-	130.000	5%	6.500
Regionale sociale dienst Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	11.660.000	6.800.000	4.860.000	10%	486.000
Belasting Samenwerking Rivierlanden (BSR)	830.000	-	830.000	5%	41.500
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	1.970.000	-	1.970.000	10%	197.000
Parkeerservice	550.000	-	550.000	10%	55.000
UW Samenwerking/interne organisatie	13.050.000	-	13.050.000	5%	652.500
Totaal	39.710.000	8.960.000	30.750.000		1.919.500

*) Bijdrage aan AVU is opgenomen in de bijdrage aan RMN

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De berekening van het aan te houden weerstandsvermogen en het niet gealloceerde bedrag van de algemene reserves is als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Benodigde weerstandscapaciteit (zie totaal risico's)	8.303.000
Vereist weerstandsvermogen (op basis van factor 1,5)	12.455.000
Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit	13.081.000
Niet gealloceerde deel van het weerstandsvermogen	626.000

Hierna is een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit, de benodigde weerstandscapaciteit en de verhouding daartussen, uitgedrukt in een factor.

P&C-document	Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit (a)	Benodigde weerstandscapaciteit (b)	Factor (a/b)
Programmabegroting 2019 (nov 2018)	€ 13,1 mln	€ 8,3 mln	1,6
Jaarrekening 2017 (jul 2017)	€ 18,7 mln	€ 10,6 mln	1,8
Programmabegroting 2018 (nov 2017)	€ 14,7 mln	€ 8,3 mln	1,8
Jaarrekening 2016 (sept 2017)	€ 18,1 mln	€ 8,3 mln	2,2
Programmabegroting 2017 (nov 2016)	€ 18,6 mln	€ 8,0 mln	2,3
Jaarrekening 2015 (sep 2015)	€ 16,1 mln	€ 8,1 mln	2,0
Programmabegroting 2016 (nov 2015)	€ 15,0 mln	€ 9,9 mln	1,5
Jaarrekening 2014 (jul 2015)	€ 17,4 mln	€ 10,2 mln	1,7
Programmabegroting 2015 (nov 2014)	€ 17,6 mln	€ 10,1 mln	1,7
Jaarrekening 2013 (jul 2014)	€ 17,9 mln	€ 11,0 mln	1,6
Programmabegroting 2014 (nov 2013)	€ 18,9 mln	€ 10,4 mln	1,8
Jaarrekening 2012 (jul 2013)	€ 17,8 mln	€ 11,4 mln	1,6
Programmabegroting 2013 (nov 2012)	€ 17,8 mln	€ 11,3 mln	1,6
Jaarrekening 2011 (jun 2012)	€ 11,6 mln	€ 8,5 mln	1,4
Programmabegroting 2012 (nov 2011)	€ 11,7 mln	€ 8,4 mln	1,4
Jaarrekening 2010 (jun 2011)	€ 17,3 mln	€ 9,8 mln	1,8
Programmabegroting 2011 (nov 2010)	€ 18,3 mln	€ 9,3 mln	2,0

Verhouding benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Via de Kadernota 2012 is het beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen herzien. Reden hiervoor was de toenemende financiële onzekerheid over de uitkomst van bezuinigingen en decentralisaties van het rijk en het feit dat het niet meer vanzelfsprekend is dat er financiële ruimte ontstaat uit grondexploitaties. Uitgangspunt hierbij was dat de factor weerstandsvermogen minimaal 1,0 moest zijn, maar dat een factor van 1,5 gewenst was. Via de Kadernota 2014 is het beleid verder aangescherpt is als uitgangspunt bepaald dat deze factor nu minimaal 1,5 moet zijn.

In deze jaarrekening is de factor weerstandsvermogen met 1,6 nog boven het gestelde minimum van 1,5.

Het beleid omtrent de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's zich voordoen kan dit leiden tot kosten voor de gemeente. In zo'n geval wordt mogelijk de financiële positie van de gemeente aangetast en moeten maatregelen worden getroffen om de gewenste situatie weer te bereiken. Het volgende is van toepassing met betrekking tot risicobeheer.

Allereerst worden tijdig beheersmaatregelen genomen, zoals het op orde krijgen van processen, de inzet van gekwalificeerd personeel en het verzekeren tegen bepaalde risico's.

Indien beheersmaatregelen niet werken, dan wordt gekeken of de schade uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten kan worden betaald, of uit de post onvoorzien.

Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, dan worden de algemene reserves worden aangesproken; onderdeel van de algemene reserves is de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij wordt aangegeven op welke wijze gezorgd wordt dat de algemene reserve hoog genoeg blijft voor het opvangen van risico's.

Indien de algemene reserves niet toereikend zijn, zal een beroep worden gedaan op de bestemmingsreserves. Ook in dit geval zal aangegeven worden op welke wijze de reserves worden aangevuld en wat de consequenties zijn voor het voorgenomen beleid. In het geval de algemene reserves en de bestemmingsreserves tekort schieten, zal de raad voorgesteld worden om de gemeentelijke belasting te verhogen of om te bezuinigen.

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten voortaan een basis set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening. Doel van deze kengetallen is u op eenvoudige wijze inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Het gaat om de volgende kengetallen:

- Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- De solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Overzicht van de kengetallen en een toelichting hierop:

Kengetal	Rekening 2017	Gewijz. begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Netto schuldquote	26,8%	47,1%	51,4%	50,3%	46,5%	55,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2,7%	22,2%	26,6%	25,5%	21,8%	30,8%
Solvabiliteitsratio	42,2%	36,8%	34,2%	32,9%	32,4%	30,1%
Grondexploitatie	-2,4%	-0,9%	-0,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	-1,2%	0,1%	-0,1%	0,4%	-0,1%	0,5%
Belastingcapaciteit	104,9%	108,8%	113,6%	113,6%	113,6%	113,6%

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een normale netto schuldenlast ligt tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog en dient deze niet verder toe te nemen. Een quote boven de 130% wordt algemeen beschouwd als te hoog. Voor de gemeente ligt dit cijfer dus ruim binnen de veilige marge.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Dit cijfer ligt doorgaans rond de 30% bij gemeenten. De solvabiliteit van de gemeente is redelijk constant over de jaren en ligt boven de 30%.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het cijfer neemt af in de tijd doordat grondexploitaties afnemen. Risico's nemen daardoor voor de gemeente ook af.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Voor 2019 is dit kengetal negatief, doordat het saldo van de begroting exclusief incidentele posten nadelig is.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzicht van het landelijk gemiddelde. Dit kengetal laat zien dat de lasten van de gemeente rond het landelijk gemiddeld liggen. Voor 2019 nemen deze lasten meer toe vanwege de hogere afvalstoffenheffing als gevolg van de verhoging van de verbrandingsbelasting door het rijk.